

กำหนดราคาพลังงานของประเทศไทยในปัจจุบัน¹

พลังงานตามธรรมชาติแต่ละประเภทก่อนที่จะถูกนำมาใช้ต้องมีการแปรรูปให้อยู่ในสภาพที่สะดวกเหมาะสมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น น้ำมันสำเร็จรูปประเภทเบนซิน ดีเซล สำหรับใช้เติมรถยนต์ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว สำหรับใช้หุงต้มในภาคครัวเรือน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีการลงทุนในการผลิต แปรรูปพลังงาน และการขนส่งไปยังสถานีบริการเพื่อจำหน่ายส่งต่อไปยังผู้ใช้ ขั้นสุดท้าย เป็นลักษณะของการประกาทางธุรกิจที่ต้องเทคโนโลยีและการลงทุนสูง อย่างไรก็ตาม ในการประกอบกิจการด้านพลังงานแม้จะเป็นแสวงหาผลประโยชน์ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจของผู้ประกอบการก็ตาม อีกด้านหนึ่งพลังงานคือความจำเป็นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต ดังนั้นเพื่อให้การกำหนดราคาพลังงาน มีความเหมาะสม ส่งเสริมการแข่งขัน มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลจึงมีบทบาทและถือเป็นหน้าที่อันสำคัญในการกำกับดูแลโครงสร้างราคาขายปลีกพลังงานภายในประเทศโดยใช้กลไกทางกฎหมาย และการประเมินปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกควบคู่กัน เช่น ศักยภาพการผลิตภายในประเทศ สถิติการนำเข้าและส่งออกพลังงาน ปริมาณสำรองพลังงานของประเทศ รวมถึงการประเมินภาวะทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพของประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้ หากเกิดวิกฤติหรือปัจจัยภายนอกอื่นที่ทำให้ราคาพลังงานเพิ่มสูงขึ้นซึ่งเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยไม่อาจควบคุมได้ เช่น เหตุการณ์ความตึงเครียดทางการเมือง ภัยพิบัติ สงครามและอุทกภัยภายนอกประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อปัจจัยราคาพลังงานโลก การเก็งกำไรของนักลงทุนในตลาดซื้อขายน้ำมันล่วงหน้า รัฐบาลอาจใช้นโยบายแทรกแซงราคาน้ำมันผ่านกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กล่าวคือ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, น.6-8) ในการรักษาเสถียรภาพราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงและแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศผ่านการแทรกแซงราคาน้ำมันผ่านกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น รัฐบาลจะใช้อำนาจตามพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2516 และคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 178/2520 ลงวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2520 เรื่องการจัดตั้งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยกำหนดให้ผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงและผู้จำหน่าย รวมทั้งผู้นำเข้าส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและการจ่ายเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงชดเชยให้แก่ผู้ค้าน้ำมัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการปรับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงโดยมีคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเป็นประธาน เป็นผู้กำหนดราคาและอัตราเงินส่งเข้าหรืออัตราเงินชดเชยของน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ละชนิดและมีแนวทางการบริหารตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 4/2547 ลงวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เรื่องกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะ การขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ในการรักษาเสถียรภาพราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศ และแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ดังนี้ (1) กำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (2) กำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิด และ (3) กำหนดอัตราเงินส่งเข้าหรืออัตราเงินชดเชยของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดโดยมอบหมายให้คณะกรรมการบริหารกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นผู้พิจารณาเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและมีสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) ซึ่งจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 ให้เป็นหน่วยงานของรัฐ ในการเก็บรักษาและบริหารจัดการกระแสเงินสดของเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและเป็นนิติบุคคลที่จะทำการจัดหาหรือกู้ยืมเงินมาให้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เสริมสภาพคล่องในกรณีที่กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมีเงินคงเหลือไม่เพียงพอชดเชยราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ในขณะเดียวกันก็ได้ขยาย

¹ ผู้เรียบเรียง นายอดิวิษณุ แสงสุวรรณ

ขอบเขตการชดเชยเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกอื่น สำหรับกลไกสำคัญในการแทรกแซงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สำคัญ ได้แก่

1) การตรึงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงบางชนิด เช่น การตรึงราคาขายปลีกดีเซลให้ไม่เกิน 30 บาทต่อลิตร หรือราคาขายปลีกปิโตรเลียมเหลว ณ โรงกลั่นน้ำมัน/โรงแยกก๊าซธรรมชาติ ที่ 333 เหรียญต่อตัน เป็นต้น

2) การอุดหนุนและรักษาเสถียรภาพราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงโดยการใช้เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่เก็บจากเชื้อเพลิงชนิดหนึ่ง (น้ำมันเบนซิน) ไปอุดหนุนราคาเชื้อเพลิงอีกชนิดหนึ่ง (ดีเซล และก๊าซปิโตรเลียมเหลว) หรือที่เรียกว่า Cross Subsidy

3) การอุดหนุนราคาเชื้อเพลิงชีวภาพด้วยสูตรราคาต้นทุนการผลิตบวกกำไร (Cost Plus) เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพ

แต่หากศึกษากลไกการกำหนดราคาพลังงานของประเทศไทยในปัจจุบัน จะพบว่า ประเทศไทยมีการใช้กลไกการกำหนดราคาพลังงานแต่ละชนิดแตกต่างกัน ดังนี้

1) การกำหนดราคาน้ำมัน ราคาน้ำมันภายในประเทศจะแยกออกเป็น 3 ส่วนหลักคือ (บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), ม.ป.ป.) ราคา ณ โรงกลั่นหรือราคาเนื่อน้ำมัน+อัตราภาษีและเงินเข้ากองทุน+ค่าการตลาด สำหรับ (1) ราคา ณ โรงกลั่นจะใช้การอ้างอิงกับราคาน้ำมันสำเร็จรูปแต่ละชนิดที่ประกาศโดย Platts (Mean of Platts Singapore: MOPS) ที่มีฐานอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ บวกค่าขนส่ง ค่าประกัน และค่าการสูญเสีย ซึ่งจะปรับขึ้น-ลง อ้างอิงตามราคาตลาดโลกและอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อแปลงหน่วยราคาน้ำมันสำเร็จรูป (2) อัตราภาษีและเงินเข้ากองทุน ซึ่งภาครัฐโดยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นผู้กำหนด ซึ่งมีอัตราแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของภาษี กองทุน เงื่อนไขและนโยบายของรัฐบาลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) ภาษีมหาดไทย หรือ ภาษีเทศบาล (Municipal tax) เงินที่เรียกเก็บเข้า/อุดหนุนจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Fund) เงินที่เรียกเก็บเข้ากองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (Energy Conservation Promotion Fund) และภาษีมูลค่าเพิ่มของราคาขายส่ง (Value Added Tax of Wholesale Price) อันจะเป็นผลให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดปรับเพิ่มขึ้นหรือลดลงแตกต่างกัน (3) ค่าการตลาด (Marketing Margin) และภาษีมูลค่าเพิ่มของค่าการตลาด (Value Added Tax of Marketing Margin) หมายถึงผลตอบแทนที่ผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรา 7 จะได้รับจากการทำธุรกิจค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงผลตอบแทนของการลงทุนก่อสร้างคลังน้ำมัน ระบบขนส่ง การก่อสร้างสถานีบริการ การส่งเสริมการขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจทุกอย่างรวมถึงค่าใช้จ่ายบุคลากร สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่มของค่าการตลาด จะคิดอัตราร้อยละ 7 ของค่าการตลาด

2. การกำหนดราคาก๊าซธรรมชาติ ราคาเนือก๊าซธรรมชาติ หรือราคาเฉลี่ยของเนือก๊าซธรรมชาติ (Wellhead Price) ในการกำหนดราคาเนือก๊าซนั้น เนื่องจากการพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติต้องใช้เวลาลงทุนสูง ดังนั้นในการรับซื้อต้องมีสัญญาซื้อขายก่อนดำเนินการลงทุน โดยการทำสัญญาจะผูกพันเป็นสัญญาระยะยาว 15-30 ปี มีการกำหนดราคา ปริมาณและจุดซื้อขายไว้ในสัญญาอย่างชัดเจน (บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), 2561, น.37) การจำหน่ายก๊าซธรรมชาติจากแหล่งผลิตในประเทศทั้งหมด จะกำหนดจุดส่งมอบที่แท่นผลิตกลาง (Central Processing Platform) โดยผู้ซื้อเป็นผู้ลงทุนวางระบบท่อมารับก๊าซธรรมชาติที่แท่นผลิตกลาง แต่สำหรับก๊าซธรรมชาติจากประเทศเมียนมาร์ ที่ส่งมาจำหน่ายยังประเทศไทย มีจุดส่งมอบอยู่ที่เขตชายแดน โดยผู้ขายเป็นผู้ลงทุนวางระบบท่อจากแท่นผลิตกลางมาถึงชายแดน ทั้งนี้สูตรราคาที่ผู้ซื้อซื้อขายก๊าซธรรมชาติจะอ้างอิงกับราคาน้ำมันเตาและดัชนีเศรษฐกิจเพื่อสะท้อนต้นทุนการผลิตและ

สามารถแข่งขันกับเชื้อเพลิงอื่นได้ตลอดอายุสัญญา ทั้งนี้ในการรับซื้อก๊าซธรรมชาติของประเทศไทยจะมี บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ซื้อภายใต้สัญญาที่ได้รับสิทธิแทนรัฐบาล ส่วนหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาก๊าซธรรมชาติและอัตราค่าบริการส่งก๊าซธรรมชาติเพื่อจำหน่ายให้ผู้ค้ารายอื่น ได้แก่ ผู้ผลิตไฟฟ้า อุตสาหกรรมต่าง ๆ และก๊าซธรรมชาติในรถยนต์ จะใช้หลักเกณฑ์การกำหนดราคาตามคู่มือการคำนวณราคาก๊าซธรรมชาติและอัตราค่าบริการส่งก๊าซธรรมชาติ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 29 มีนาคม 2559) โดยได้กำหนดให้ราคาเฉลี่ยของเนื้อก๊าซที่คำนวณแบบถ่วงน้ำหนักตามค่าความร้อนของราคาเนื้อก๊าซที่ผู้จัดหาก๊าซธรรมชาติ รับซื้อจากผู้ผลิตและ/หรือผู้ขาย มีหน่วยเป็นบาทต่อล้านบีทียู โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ Gulf Gas : เป็นก๊าซสำหรับโรงแยกก๊าซ ประกอบด้วย ก๊าซ จากอ่าวไทย และ Pool Gas : เป็นก๊าซที่จำหน่ายให้แก่โรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก และผู้ใช้ก๊าซอื่นๆ ประกอบด้วยก๊าซจากอ่าวไทยที่เหลือจากการจำหน่าย โรงแยกก๊าซ ก๊าซจากสหภาพพม่าแหล่งยาดานาและแหล่งเยตากูน ก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) และก๊าซจากแหล่งอื่นๆ ในอนาคต ส่วนราคาเฉลี่ยเนื้อก๊าซสำหรับโรงไฟฟ้าน้ำพองให้เป็นไปตามที่ ปตท. รับซื้อจากผู้รับสัมปทาน สำหรับค่าตอบแทนในการจัดหาและจำหน่ายก๊าซนั้นจะกำหนดตามประเภทผู้ใช้ก๊าซ โดยคิดเป็นอัตราร้อยละของราคาเฉลี่ยของเนื้อก๊าซ ส่วนค่าบริการส่งก๊าซจะเรียกเก็บโดยผู้ให้บริการ

3. การกำหนดราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลได้ควบคุมราคาขายปลีกก๊าซปิโตรเลียมเหลวให้มีราคาคงที่และในอยู่ระดับที่ต่ำ (เมื่อเทียบกับราคาตลาดโลกและราคาขายปลีกผลิตภัณฑ์น้ำมันชนิดอื่นๆ) มาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2522 โดยใช้กลไกกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงแทรกแซงราคา ขดเซยหรือพยุงราคาเพื่อลดภาระค่าครองชีพของประชาชน แต่เนื่องจากนโยบายดังกล่าวมี “ผลกระทบเชิงลบ” (พรายพล คุ่มทรัพย์, ภูรี สิริสุนทร, และณพล สุกใส, 2554, น.61-71) เช่น มีปริมาณการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเพิ่มขึ้นมากเกินไป กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงติดลบ การขดเซยราคาก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชน และเป็นภาระทางการคลัง เป็นต้น ดังนั้น ภายหลังจากวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2560 รัฐบาลจึงได้ประกาศลอยตัวราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว โดยการยกเลิกสูตรการกำหนดราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลวและที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ (“รัฐลอยตัวราคาก๊าซแอลพีจี,” 13 ธันวาคม 2559) 1) ยกเลิกการกำหนดราคา ณ โรงกลั่นที่อ้างอิงราคานำเข้า (Import Parity) ซึ่งเป็นราคาซื้อตั้งต้นก๊าซปิโตรเลียมเหลว 2) ยกเลิกการกำหนดอัตราเงินส่งเข้าหรือขดเซยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจากทุกส่วนของการผลิต และ 3) ยกเลิกการประกาศราคาขายส่ง ณ คลังก๊าซ และกำหนดให้ใช้ “ราคาก๊าซอ้างอิง” เพื่อให้ตลาดก๊าซปิโตรเลียมเหลวเกิดการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ สำหรับราคาก๊าซอ้างอิงนั้น จะแยกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ราคา ณ โรงกลั่น โรงแยกก๊าซ และนำเข้าหรือราคาเนื้อก๊าซ จะให้การคำนวณแบบราคาเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักตามปริมาณการผลิตและจัดหา (LPG Pool) จากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ โรงแยกก๊าซธรรมชาติ โรงกลั่นน้ำมัน และการนำเข้า ทั้งนี้ราคาดังกล่าวจะถูกกำกับโดยรัฐ โดยการทบทวนราคาต้นทุนจากแหล่งผลิตและแหล่งจัดหาทุก ๆ 3 เดือน และใช้กองทุนน้ำมันน้ำมันเชิงเพลิงเป็นเป็นกลไกในการบริหารจัดการความผันผวนของราคา (2) ราคาขายปลีก จะถูกกำหนดโดยราคา ณ โรงกลั่นราคาหรือเนื้อก๊าซ+ภาษีสรรพสามิต+ภาษีเทศบาล+กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน+ภาษีมูลค่าเพิ่ม+ค่าการตลาด+ภาษีมูลค่าเพิ่ม เท่ากับ ราคาขายปลีก ทั้งนี้ราคาดังกล่าวจะถูกกำกับโดยรัฐ รัฐจะประกาศราคาอ้างอิงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำกับดูแลราคาขายปลีก

4. การกำหนดราคาไฟฟ้า โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าในปัจจุบันของประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ส่วน (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน , 21 ธันวาคม 2558) ได้แก่ ค่าไฟฟ้าฐาน+ค่าไฟฟ้าผันแปร

(Ft)+ค่าบริการรายเดือน+VAT เท่ากับ ค่าไฟฟ้าที่จ่ายตามภาคต่าง ๆ โดยโครงสร้างค่าไฟฟ้าฐานจะคำนวณจากค่าใช้จ่ายในการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้า ระบบสายส่ง ระบบสายจำหน่าย ภายใต้สมมติฐานความต้องการใช้ไฟฟ้า ราคาเชื้อเพลิง อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ และการปรับปรุงประสิทธิภาพของกิจการไฟฟ้าในระดับหนึ่ง ส่วนค่า Ft หรือ Fuel Adjustment Charge (at the given time) นั้น จากความหมายดั้งเดิม Ft มาจากคำว่า Float time มีความหมายว่าการลอยค่าของต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่การไฟฟ้าไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ราคาเชื้อเพลิง อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น ตามช่วงเวลาต่างๆ ที่ใช้เป็นกรอบในการคำนวณและกำหนดราคาไฟฟ้า องค์ประกอบของสูตร Ft ในปัจจุบัน ประกอบด้วย (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน , 28 กันยายน 2559) (1) ค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิง (น้ำมันเตา น้ำมันดีเซล ก๊าซธรรมชาติ ลิกไนต์ และถ่านหินนำเข้า) ค่าซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน และค่าซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากค่าเชื้อเพลิง และค่าซื้อไฟฟ้าฐาน ที่ใช้ในการกำหนดโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้า (2) ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนในการชำระคืนเงินกู้ และดอกเบี้ยต่างประเทศของการไฟฟ้า (3) รายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปของการไฟฟ้า (MR) (4) การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของการไฟฟ้าในส่วนที่ไม่ใช่ค่าเชื้อเพลิงและค่าซื้อไฟฟ้า (Non-Fuel Cost) ซึ่งจะมีการปรับตามอัตราเงินเฟ้อ และหน่วยจำหน่ายที่เปลี่ยนแปลงไป จากฐานที่ใช้ในการกำหนดโครงสร้างค่าไฟฟ้าฐาน ทั้งนี้ในการคำนวณและกำหนดราคาไฟฟ้าจะถูกกำกับโดยรัฐ ตามประกาศของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

จากผลศึกษากลไกการกำหนดราคาพลังงานของประเทศไทยในปัจจุบัน สรุปได้ตามตารางที่ 1
ตารางที่ 1 สรุปกลไกการกำหนดราคาพลังงานแต่ละประเภทของประเทศไทย

ประเภทพลังงาน	การกำหนดราคา	กลไกการกำกับราคา
1. น้ำมัน		
1.1 ราคา ณ โรงกลั่น หรือราคาเนื่อน้ำมัน	อ้างอิงกับราคาน้ำมันสำเร็จรูปแต่ละชนิดที่ประกาศโดย Platts (Mean of Platts Singapore: MOPS) ที่มีฐานอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์	ตามราคาตลาด
1.2 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูป	ราคา ณ โรงกลั่น+ภาษีสรรพสามิต+ ภาษีเทศบาล+กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน+ภาษีมูลค่าเพิ่ม+ค่าการตลาด+ภาษีมูลค่าเพิ่ม เท่ากับ ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูป	การเก็บภาษีและเก็บเข้ากองทุนต่าง ๆ ถูกกำกับโดยรัฐ ตามประกาศของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ
2. ก๊าซธรรมชาติ		
2.1 ราคาเนือก๊าซธรรมชาติ	ผู้สำรวจ ผู้ผลิต หรือ ผู้ขายก๊าซ เป็นผู้กำหนดราคา	กำหนดราคาโดยผู้ผลิต ไม่อ้างอิงราคาตลาด
2.2 ราคาขายก๊าซธรรมชาติผลิตไฟฟ้า	ราคาเฉลี่ยของเนือก๊าซจากบริษัทผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติหรือราคาปากหลุม+ค่าตอบแทนในการจัดหาหรือค่าผ่านท่อและค่าจัดหาก๊าซ โดยมีบริษัทคนกลางรับซื้อรายเดียว ได้แก่	กำกับโดยรัฐ ตามคู่มือที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเห็นชอบ

ประเภทพลังงาน	การกำหนดราคา	กลไกการกำกับราคา
	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เท่ากับ ราคา เนื้อก๊าซ	
2.3 ราคาขายปลีกก๊าซ ธรรมชาติในรถยนต์	ราคาเนื้อก๊าซธรรมชาติ+ค่าผ่านท่อ+ค่า ดำเนินการ ได้แก่ สถานีจ่ายก๊าซฯ หลัก สถานีบริการ การขนส่งก๊าซ+ต้นทุนค่าบริหาร จัดการสถานีบริการหรือปั๊ม NGV	กำกับโดยรัฐ ตามประกาศ คณะกรรมการบริหารนโยบาย พลังงาน
3. ก๊าซปิโตรเลียมเหลว		
3.1 ราคา ณ โรงกลั่น โรงแยกก๊าซ และนำเข้า หรือราคาเนื้อก๊าซ	การคำนวณราคาเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักตาม ปริมาณการผลิตและจัดหา (LPG Pool) จาก แหล่งต่าง ๆ ได้แก่ โรงแยกก๊าซธรรมชาติ โรงกลั่นน้ำมัน และการนำเข้า	กำกับโดยรัฐ โดยการทบทวน ราคาต้นทุนจากแหล่งผลิต และแหล่งจัดหาทุก ๆ 3 เดือน และใช้กองทุนน้ำมันน้ำมันเชิง เพลิงเป็นเป็นกลไกในการ บริหารจัดการความผันผวน ของราคา
3.2 ราคาขายปลีก	ราคา ณ โรงกลั่นราคาหรือเนื้อก๊าซ+ภาษี สรรพสามิต+ภาษีเทศบาล+กองทุนน้ำมัน เชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ พลังงาน+ภาษีมูลค่าเพิ่ม+ค่าการตลาด+ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เท่ากับ ราคาขายปลีก	กำกับโดยรัฐ รัฐจะประกาศ ราคาอ้างอิงเพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการกำกับดูแลราคาขาย ปลีก
4. ไฟฟ้า		
ค่าไฟฟ้าที่จ่ายตามภาค ต่างๆ	ค่าไฟฟ้าฐาน+ค่าไฟฟ้าผันแปร (Ft)+ค่าบริการ รายเดือน+ VAT เท่ากับ ค่าไฟฟ้าที่จ่ายตาม ภาคต่าง ๆ	กำกับโดยรัฐ ตามประกาศ ของคณะกรรมการนโยบาย พลังงานแห่งชาติ

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ในการกำหนดราคาพลังงานของประเทศไทยจะมีการควบคุมกำกับโดยรัฐ ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้หลักเกณฑ์ในการกำกับราคาจะมีความแตกต่างกันตามประเภทของพลังงาน ความจำเป็น นโยบาย การสนับสนุนพลังงานของรัฐบาลแต่ละสมัย รวมถึงสถานการณ์เศรษฐกิจและพลังของโลก อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการประกอบกิจการพลังงานและการราคากำหนดราคาขายปลีกพลังงานของประเทศไทย โดยเฉพาะด้านราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซธรรมชาติ ยังเป็นที่ถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความเหมาะสม และความโปร่งใสในการกำหนดราคาพลังงานของประเทศไทย และถือเป็นประเด็นข้อขัดแย้งสำคัญที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศไทยในอนาคตได้ ดังนั้นกลไกการกำหนดราคาพลังงานที่เหมาะสมตามการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมจึงถือเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในการจัดหาพลังงานเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

บรรณานุกรม

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (ม.ป.ป.). *ประเด็นน้ำมัน*. สืบค้นจาก

<http://www.pptplc.com/th/Media-Center/ptt-hot-issue/Pages/oil-issue.aspx>

บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). (2561). *รายงานประจำปี 2560*. สืบค้นจาก

<https://www.pttep.com/th/Investorrelations/Regulatorfilings/Annualfiling/download.aspx?id=3318>

พรายพล คุ้มทรัพย์, ภูรี สิริสุนทร, และ ณพล สุกใส. (มิถุนายน 2554). นโยบายราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ในประเทศไทย: ผลกระทบและทางเลือก. *วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 29(2). สืบค้นจาก

<http://www.econ.tu.ac.th/oldweb/doc/article/fulltext/320.pdf>

รัฐลอยตัวราคาก๊าซแอลพีจี หุงต้มไม่ขึ้น “ขนส่ง-ปิโตร” ระวัง. *ประชาชาติธุรกิจ*. (13 ธันวาคม 2559).

สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1481513366

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. (21 ธันวาคม 2558). *นโยบายการกำหนดโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าของประเทศไทย*

ปี 2559-2563. สืบค้นจาก http://www.eppo.go.th/images/Power/pdf/Tariff_Structure.pdf

_____. (29 มีนาคม 2559). *โครงสร้างราคา NG*. สืบค้นจาก

<http://www.eppo.go.th/index.php/th/petroleum/gas/ng/price-ng>

_____. (28 กันยายน 2559). *ตอบ สุตกรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (Ft)*.

สืบค้นจาก <http://www.eppo.go.th/index.php/th/eppo-intranet/item/11453-faq5>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *สรุปผลการดำเนินงาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ(สปท.)*

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน (ตุลาคม 2558-กรกฎาคม 2560). สืบค้นจาก

https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/drive_energy/ewt_dl_link.php?nid=311&filename=index